דלית ליה גידודי. שאין שפתה גבוהה שיהיו המים עמוקים אלא שפתה כמו גאמצע דליין שאין עמוקים שם כי מטי שמוך לשפתה נועץ רגליו בקרקע וחופר וממהה העפר לתוך המים ומי למגבל. ולי גלאה דאית ליה גידודי שרי דלא דמי לנהר אלא לכלי דלית ליה גידודי דמיא לנהר ואסור: **שניה ידיו.** כשהיה רוחץ משום נטיעות: **אי נגע.** באמה: **לאילו מכיא מכול לעולם.** שמתחמם וכא לידי קרי וזה קלקולו של דור המבול מוליאים שכבת זרע לבטלה דכתיב כי השחית כל בשר וגו' (בראשית ו): **כבולשם.** עשאוה להא דר' אבהו. בולשם חיילות גייס הבא לעיר. על שם שמתפשין ובולשים את העיר קרי לה בולשת: **בשעת שלום.** כגון שהוא של אותה מלכות: **כאילו כופר.** דגראה שהוא טוב בדבר: **כי נחים.** לנהר פניו כלפי הנהר ואין כאן משום נטיעות אסור לבסומו: **כי סליק.** ופניו כלפי העם מותר משום נטיעות: **ר' זירא זקיף.** דמיים לדרב שלא ירגאה בכופר: **משתמיט.** היה ירא לילאות לו משום דהוה בעי רבי זירא למיסק לארעא דישראל ורב יהודה לא סבירא ליה וירא פן יגזור עליו מלוך: **בבלה יובאו ושמה יהיו עד יום פקדי ונו'.** ור' זירא אמר לך האי קרא בבלי שרא כתיב כדאמרינן בשני דייני גזירות (סנהדרין קיא.): **הכיאו לי נסר.** לחוף את לאשי וקאמר להו בלשון הקודש: **פפאו פומייכו.** ויכנס הבל בית המרחץ לתוך הגוף ויוליא הבל של זיעה: **ואשאו.** מן מים ממין ואפי' לא הוממו אלא לרחיצה: **מוסר לאומרן.** בבית המרחץ ואפי' בלשון קודש: **הבלא.** דמרחץ הנכנס דרך הפה: **מפיק הבלא.** דזיעה: **ולא הלך ד' אמות.** קודש שיש: **מרקבא.** אינה מתעכלת לעצות זבל: **ריח רע.** ריח הפה: **ריח זוהמא.** כל גופו מזוהם מזיעה תמיד: **ולא הסיקוהו מבפנים.** שאינו מטיב לבלוס: **ולא הכניסוהו לצונן.** שהן מחזקין את הכרחל: **למיס ע"ג תכיס.** על שוליו ולדדיו שאינם נכנסים לתוכו: **מתני' מוליאר הגרוף.** מן הגחלים מבע"י: **שותין.** ממימיו בשבת ואע"פ שהוממו קלת מחמת הבלי לפי שאינו מוסיף הבל אלא משמר ומקיים חום שלהם שלא יצטננו. בגמרא מפרש מוליאר מים מבפנים וגחלים מבחוץ כלי שיש בו בית קיבול קטן אלא דופנו מבחוץ ממוכר לו ונותן שם גחלים והמים בקיבולו הגדול. ורבותי מפרשים מוליאר שני שולים ואנטיכי בי דודי מחילה ביעתיים. ולי גראה להפך דאם כן ה"ל למיתני מים מלמעלה וגחלים מלמטה ועוד דנחשתה דתני באנטיכי לשון שולים הן והן אומרים לשון נחושת ושאני נחשת מחרש: **אנטיכי.** מפרש בגמרא: **גמ' בי כירי.** אלא יש בכירה אלא חלליה שהגחלים בו ומים נתונים בחללה השני ואע"ג דדמי למוליאר מיהו כירה דופנה עב והאור מדיר בתוכה כל יומת המוץ ודופנה חם מאד ומוסיף הבל במים אע"פ שגרופה מן הגחלים: **בי דודי.** יורה גדולה עושין לה שני שוליים ונותנין גחלים בין שניהם והמים על העליונים: **וכל שכן.** דבי כירי אסור בדפרישת שמתוך שהאור מדיר בו ודופנו עב מרתיח: **אכל בי דודי לא.** שהרי הוא כמוליאר: **שנחושתה.** נחושת שלה אלמא ביורה של נחשת קאי ונחשת משמר רתיחתו. ואני אומר נחושתה לשון שולים כדכתיב (יחזקאל מז) יען הספך נחשתך ולשון של המשנה נחשתו של תנור במסכת כלים (פ"ח מ"ג) ושאני אנטיכי ממוליאר דמתוך שהשולים מכוסים חומם משמר ואע"ג שגרפו גחליהם: **מתני' המיחם.** קומקמום של חמין: **שפינהו.** כולה מתניתין מפרש בגמרא: **גמ' מאי קאמר.** מאי פינהו ומאי לא יתן והדר אמר אבל נותן: והלא

פשיטא דלא נגע דתניא ר' אליעזר אומר כו'. ואע"ג דרבנן פליגי עליה ושרו בפרק כל היד (נדה יג. ושם) לא שרי אלא משום ממזרות שלא ירגאה בכרות שפכה ויוליאו לגן על בניו שהן ממזרים[ז]: **רחץ** ולא סך. ול"ג מעיקרא דהא בכולי הש"ס דמילה קודם סיכה כדאמר בפ"ק דקידושין (דף כב:) לחלו סכו וקרא כתיב ורחצת וסכת (רות ג) מיהו קרא איכא לאוקמי בסיכה שהיתה מתקשעת עצמה ברים טוב לכן לא היתה סכה בתחלה שעל ידי רחיצה היתה מעברת הסיכה מעליה:

מוליאר הגרוף שותין ממנו בשבת. פי' בקונטרס לפי שאין מוסיף הבל אלא משמר ומקיים חום שלהן ואנטיכי אפי' גרופה אין שותין הימנה לפי שמוספת הבל ואין גראה אלא שייך למיגזר במוסיף הבל אלא בהטמנה גזירה שמא יטמין בתמן ועוד דדומה לומר דמתני' איירי בשעשה האיסור ועוד לאנטיכי אוסר בכל ענין לשתות הימנו אפילו בהשהאה ואי להחזיר תנן משהין אפילו בתינו גרוף ועוד אי מחום מוספת הבל אסרה ליה מתני' בשמיה תקשה לרבה ורב יוסף דשרו לעיל (דף לח.) בשכח קדרה ע"ג כירה ונשלה בשבת אע"ג דלא נתבשלה כמאכל בן דרוסאי ואפי' במזיד וגראה כפי' ה"ר פורת מוליאר הגרוף שותין הימנו בשבת שמוזגין המים ממין בין לפי שהמים אינן כ"כ חמין במוליאר שתבשל היין מן המים שמחגין לתוכו אבל אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין הימנה לפי שאנטיכי יש בה הבל יותר ומתבשל היין מן המים בשעת מזיגה וכ"מ בירושלמי: והלא

מסורת הש"ס

ז) נדה יג. מג., כ) ע"ז נ: כתובות ס. [נדה יג.], ג) כתובות קי: בכרכות כד.], ד) [ע' תוספות מגילה כח. ד"ה אלמלא], ה) [עי' כ"מ קיג.], ו) [לקמן פב. ע"ש], ז) [וע"ע תוספות יומא כ. ד"ה מלוה].

רבינו חננאל

א"ר זירא חזיתיה לר' אבהו שהניח ידיו כנגד פניו של מטה וכו'. פי' ר' אבהו היה יורד בנהר לטבול ואפילו נגע לא חיישינן. (ולה) (והא) דתניא ר' אליעזר אומר כל האוחז באמה ומשתין באילו מביא מבול לעולם. כלומר מתחמם ומוציא שכבת זרע ונמצא משחית זרעו על הארץ. הני מילי היכא דלא מיבעית אבל היכא דמיבעית כגון ר' אבהו דהוה מבעית מעליית הנהר אין לו פנאי להתחמם כמו שאין פנאי לבלשת לנסך. הילכך אפילו נגע לא חיישינן ליה. והני מילי דשרי להניח ידיו כנגד פניו של מטה כשעולה מן הנהר אבל בשיורד בנהר לא. כרב דאמר כל המניח ידיו כנגד פניו של מטה כאילו כופר בבריתו של אברהם אבינו וכדבבן דבי רב אשי דבי נחתי זקפו כי סליקי שתו. אמר רב יהודה כל העולה מבבל לא"י עובר בעשה שנאמר בבלה יובאו ושמה (יהיו) עד יום פקדי אותם נאם ה'. הלך ר' אבא ומצאו לר' יהודה בטרחץ והיה אומר לשמשיו בלה"ק, הביאו לי נתר, הביאו לי מסרק, פתחו פומייכו ואפיקו הבלא ואשתו מיא דבי באני, למדנו ממנו כי דברים של חול מותר לאומרן בטרחץ בלה"ק, אמר אילו לא [כאתין] אלא לשמוע דבר זה דיי. מתני' מוליאר. תנא מים מבחוץ וגחלים מבפנים והוא של חרס ואם נדף גחלים שרי. אנטיכי. א"ר נחמן כי דודי ישל נחושת היא. ותניא כרב נחמן אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין הימנה בשבת מפני שנחושתה מחממתה. ירושלמי מוליאר שאינו גרוף אסור מפני שהגחלים נוגעות בגופו. ר' חנניא בר הלל אמר מפני שהרוח נכנסת לתוכו והגחלים בוערות. ר' יוסי בר אבין אמר מפני שעשוי פרקין פרקין ומתיירא שמא נאבל דיבוקו ומוסיף מים. אנטיכי, בשם ר' יוחנן אמרי מפני שמתחממת מבחליה. פיסקא מיחם שפינהו לא יתן לתוכו צונן.

עין משפט נר מצוה

כבם א מ"י פכ"ח מהל' אישורי ביאה הלכה כג טוש"ע יו"ד סימן ג סעיף יד ושו"ע א"ח סימן כג סעיף ד:
ל ב מ"י פ"ה מהלכות מלכים הלכה יב:
לא ג מ"י פ"ד מהלכות דעות הלכה ב:
לב ד מ"י (פ"ב מהל' שבת הלכה ח) וסכ"ב הלכה ו ממנ לאחר כה טוש"ע א"ח סימן שיח סעיף יב:

תורה אור השלם

1 כְּבֶלָה יוּבָאוּ וְשָׁמָּה יִהְיוּ עַד יוֹם פְּקֻדִּי אֹתָם נְאֻם יְיָ וְהַעֲלִיתִים וְהֵשִׁיבוֹתִים אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה:
ירמיהו כז כב

מוסף רש"י

בולשת. מיל, על שם שמתפשים ומוחגרים קרי לה בולשת, מתמרגמין ויחפש (בראשית מד) ובלבש (שם ט); שמתפשים כל המעמומים (בתובות כז.) **וכחזן** (נדה יג.). **משתמיט מיניה.** לא היה נראה אליו (בברכות כד.). **דבעי למיסק לארעא דישראל.** וכ' יהודה מוסה כיון, לפי הוה מפתמיע מייה (בתובות קי:). **דדהו** תחלה ריח זוהמא. כל גופו מפרים מזיעה מקרחת, שהרים ונגלע בגופו ומלגריו והוה כי ליפה מזיעתה (לקמן פב.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com